วิจัยประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

สาขาวิชาธุรกิจดิจิทัล (หลักสูตรใหม่ พ.ศ.2563)

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

โดย

คณะกรรมการประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจดิจิทัล

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

การวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ปีการศึกษา 2566

คณะผู้ดำเนินการวิจัย

คณะกรรมการประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจดิจิทัล
(หลักสูตรใหม่ พ.ศ.2563) คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

1. อาจารย์ ดร.พิมสิริ ภู่ตระกูล	ประธานกรรมการ
2. ผ.ศ.ดร.ชัชราวรรณ มีทรัพย์ทอง	กรรมการ
3. ผ.ศ.ดร.ลั่นทม จอนจวบทรง	กรรมการและเลขานุการ

ชื่อเรื่อง วิจัยประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจดิจิทัล
หลักสูตรใหม่ พ.ศ.2563
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ผู้วิจัย คณะกรรมการประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจดิจิทัล
คณะบริหารธุรกิจ

สถาบัน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ปีที่พิมพ์ 2567

สถานที่พิมพ์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

แหล่งที่เก็บรายงานฉบับสมบูรณ์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

จำนวนหน้าวิจัย 44 หน้า

คำสำคัญ วิจัยประเมินหลักสูตร บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจดิจิทัล
คณะบริหารธุรกิจ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

บทคัดย่อ

การวิจัยประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจดิจิทัล หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2563 คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1. เพื่อศึกษาความต้องการ ความคาดหวัง ของนักศึกษาปัจจุบัน ศิษย์เก่า อาจารย์ผู้สอน ผู้จ้างงาน (ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย) และกลุ่มเป้าหมายของหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการดิจิทัลธุรกิจ 2.เพื่อปรับปรุง ออกแบบ และพัฒนาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการดิจิทัลธุรกิจให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหลักสูตร โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบด้วย นักศึกษาที่กำลังศึกษาในปัจจุบัน ศิษย์เก่า อาจารย์ผู้สอน ผู้จ้างงาน และกลุ่มเป้าหมายที่จะสมัครเรียนในหลักสูตรฯ วิธีการสุ่มตัวอย่างใช้แบบ Convenience Sampling การเก็บข้อมูลมีการเก็บข้อมูล 2 ส่วน สวนแรกเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์และส่วนที่ 2 ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำหรับการเก็บข้อมูลจากศิษย์เก่า นักศึกษาปัจจุบัน และกลุ่มเป้าหมาย โดยสอบถามถึงวิชาที่คิดว่าอยากให้บรรจุในหลักสูตร และทักษะที่ต้องการ โดยใช้ ร้อยละ และความถี่ในการวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความต้องการและคาดหวังว่าหลักสูตรจะสามารถส่งมอบความรู้ทางธุรกิจเชิงลึก รองลงมาอันดับที่ 2 คือการสร้างคุณค่าให้กับตนเอง ทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ ทัศนคติมุ่งสู่ความสำเร็จ การยอมรับในเรียนรู้และปรับตัวในสิ่งใหม่ สำหรับนักศึกษาปัจจุบัน ศิษย์เก่าและกลุ่มเป้าหมายคาดว่าอยากเรียนและบรรจุในหลักสูตรประกอบไปด้วย Digital Marketing, Digital Business, Digital Leadership, Digital Strategic Management, Digital Logistics & Supply Chain Management. สำหรับทักษะที่ต้องการคือ Analysis Skill , Communication Skill, Problem Identification and Solving, Teamwork Skill Decision Making Skill และ Creativity Skill.

คำสำคัญ การประเมินหลักสูตร การศึกษามุ่งผลลัพธ์ ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทักษะ

Keywords: Program Evaluation Research, Outcome Based Learning, Stakeholders' needs, Skills

Research Title The M.B.A. (Digital Business) Program Evaluation Research Huachiew Chalermprakiet University

Researcher Pimsiri Phutrakul, Lanthom JonJuabsong, Chatcharawan Meesubthong

Institution Huachiew Charlermprakiet University

Year of Publication 2024

Publisher Business Administration Faculty

Sources Huachiew Charlermprakiet University

No. of Pages 44

Copyright Huachiew Charlermprakiet University

Abstract

The M.B.A. (Digital Business) Program Evaluation Research (Revised Version) 2020 , conducted by the Business Administration faculty at Huachiew Chalermprakiet University, aimed to study the needs and expectations of M.B.A. stakeholders, including students, alumni, employers, teachers, and the target group. And to Improve, design, and develop the M.B.A. program based on stakeholders' needs. A convenience sampling technique was used to collect information. The study was divided into two parts: the first part involved gathering data through interviews with all stakeholders, and the second part involved using questionnaires for alumni,

students, and the target group. The questionnaire included questions about the desired subjects and skills expected from the program. Percentage and frequency were used to analyze the data. The results of the study found that stakeholders needed the insights into business knowledge, self-value generation, English communication skills, an attitude towards success, and adaptability to new surroundings. Additionally, the desired subjects and skills included digital marketing, digital business, digital leadership, digital strategic management, digital logistics & supply chain management, analytical skills, communication skills, problem identification and solving, teamwork skills, decision-making skills, and creativity skills.

Keywords: Program Evaluation Research, Outcome-Based Learning, Stakeholders' Needs, Skills

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ **ก**

สารบัญ **ข**

ส่วนที่ 1 บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

1.2 วัตถุประสงค์ 2

1.3 ขอบเขตการวิจัย 2

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 2

ส่วนที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 นิยามการศึกษามุ่งผลลัพธ์ 3

2.2 กรอบการจัดการศึกษามุ่งผลลัพธ์ 3

2.3 กรอบแนวคิดวิจัย 11

ส่วนที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 วิธีวิจัย 12

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 12

3.3 การเก็บข้อมูล 12

3.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 13

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ 14

4.1 สรุปผลการให้สัมภาษณ์ 14

4.2 ผลการสำรวจผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหลักสูตรฯ 24

ส่วนที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ 30

5.1 ความต้องการของนักศึกษา 30

5.2 ความต้องการผู้ประกอบการ 30

5.3 ข้อเสนอแนะ 31

บรรณานุกรม 32

ส่วนที่ 1
บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา (Background and The Significance of the study)

การศึกษาเป็นหนึ่งในโครงสร้างพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสร้างข้อได้เปรียบทางการแข่งขันในประเทศได้ ดังที่ Micheal E. Porter กล่าวถึง The Competitive Advantage of Nations ว่าแต่ละประเทศจะสามารถสร้างข้อได้เปรียบในการแข่งขันได้ ด้วย 5 ปัจจัย หนึ่งในปัจจัยในข้อแรกคือ Factor Endowment คือ ปัจจัยในการดำเนินงาน หรือ ปัจจัยในการผลิตสิ่งที่มีในประเทศนั้นมี ซึ่งรวมถึงทรัพยากรมนุษย์ ทักษะแรงงาน ความรู้ ความชำนาญในด้านแรงงาน การศึกษาฯลฯ ถ้าประเทศนั้นมีสิ่งเหล่านี้โดดเด่น ก็จะเป็นสิ่งที่นำมาซึ่ง การเจริญและพัฒนาประเทศ (Micheal E. Porter, 1998)

รัฐบาลไทยตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา มีการจัดสรรงบประมาณการศึกษาทั้งในระดับพื้นฐานและอุดมศึกษารวมทั้งสิ้น 4.5 แสนล้านบาทในปี 2566 โดยมีฐานคติว่าการศึกษานำไปสู่การพัฒนาชาติที่ยั่งยืนตามที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาชาติในปี 2561-2570 (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่13) กระบวนการศึกษาจะสามารถยกระดับสังคมและสิ่งแวดล้อมให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน ผู้เรียนสามารถแก้ไขปัญหาท้าทายและสามารถปรับตัวได้ทันต่อพลวัตการเปลี่ยนแปลงของโลก ดังเช่นในปัจจุบัน ธุรกิจต่างๆ สังคม พฤติกรรมของคนรุ่นใหม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงและยอมรับนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ สิ่งเหล่านี้ทำให้ลักษณะการทำธุรกรรมธุรกิจ ต่างๆเปลี่ยนแปลงไปด้วย การทำธุรกิจในปัจจุบันมีความสะดวกสบายมากขึ้นกว่าก่อนมาก การเงินการธนาคารก็เปลี่ยนรูปแบบได้ทั้งหมด เป็น ธนาคารบนแอพพลิเคชั่น ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของ สังคมดิจิทัล ทางภาครัฐรวมถึงกระทรวงอุดมศึกษา วิจัย และนวัตกรรม เองก็ต้องปรับการทำงานให้เข้ากับสังคมดิจิทัล

สังคมดิจิทัล หรือ เศรษฐกิจยุคใหม่ นั้นวิถีชีวิตของคนแตกต่างไปจากอดีตมาก ในปัจจุบันคนจะทำธุรกรรมต่างๆ ผ่านสื่อออิเลกทรอนิกส์ต่างๆ และเกิดธุรกิจที่ดำเนินธุรกิจผ่านอินเตอร์เน็ตบนแพลตฟอร์มหรือแอพพลิเคชั่นต่างๆ อย่างมากมาย ในการทำธุรกิจในสังคมยุคใหม่นี้ ผู้ประกอบการต้อง มีความคิดสร้างสรรค์ การมีสมรรถนะทักษะ มีความรู้ในด้านการจัดการธุรกิจในบริบทใหม่ ไม่ว่าจะเป็นการสร้างความร่วมมือทางด้านการค้า การตลาดในเชิงเนื้อหา การจัดการช่องทางใหม่ๆในโลกยุคใหม่ การจัดการกับคู่แข่งขันจำนวนมากมากทั้งระดับประเทศระดับภูมิภาคและระดับโลก การดำเนินธุรกิจทุกอุตสาหกรรมล้วนแต่มีความสำเร็จเป็นเป้าหมาย ในการดำเนินธุรกิจให้ประสบความสำเร็จนักธุรกิจ/ผู้ประกอบการจำเป็นต้องบริหารงานท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของหลายๆ

ปัจจัย ปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญในการสร้างความสำเร็จให้แก่ธุรกิจคือ ทรัพยากรมนุษย์ที่มีทักษะ ความรู้ เจตคติ รวมถึงความสามารถในการดำเนินงานให้แก่ธุรกิจได้ตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาซึ่งส่วนหนึ่งที่มีบทบาทในการผลิตบัณฑิต / แรงงานที่มีคุณภาพตามที่ตลาดแรงงานคาดหวัง จึงต้องมีการปรับตัวและปรับหลักสูตรใหม่ๆให้สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ลักษณะการดำเนินธุรกิจ และความต้องการของตลาด ดังนั้นคณะวิชาต่างก็ทำการปรับปรุงหลักสูตรของคณะวิชาหลักสูตรเพื่อผลิตบัณฑิตให้สอดคล้องและตรงตามความต้องการของผู้ประกอบการ ในการปรับปรุงหลักสูตรในปัจจุบัน สิ่งสำคัญที่คณะวิชาต้องนำมาพิจารณาเป็นอันดับแรกคือ ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Needs) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งประกอบไปด้วย ผู้มีส่วนเสียภายนอก เช่น ผู้จ้างงาน ชุมชน กลุ่มเป้าหมาย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน เช่น ผู้บริหารสถาบันการศึกษา นักศึกษาปัจจุบัน อาจารย์ผู้สอน ศิษย์เก่า เป็นต้น (Asian University Network, 2020) คณะบริหารธุรกิจ มีการจัดทำหลักสูตรธุรกิจดิจิทัล ในระดับปริญญาโท โดยเริ่มมีการจัดการเรียนการสอนครั้งแรกในปีการศึกษาที่ 2563 และในปี 2568 ครบรอบระยะเวลาที่ต้องปรับปรุงหลักสูตร โดยการศึกษาวิจัยเพื่อทราบความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกในปัจจุบัน เพื่อนำผลวิจัยที่ได้มาเป็นแนวทางปรับปรุงหลักสูตรตามแนวทาง Outcome Base Education เพื่อผลิตบัณฑิตให้เป็นไปตามความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอก

1. **วัตถุประสงค์การวิจัย**
   1.1 เพื่อศึกษาความต้องการ ความคาดหวัง ของนักศึกษาปัจจุบัน บัณฑิต อาจารย์หลักสูตรBBA ผู้จ้างงาน (ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย) และกลุ่มเป้าหมายของหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการดิจิทัลธุรกิจ
   1.2 เพื่อปรับปรุง ออกแบบ และพัฒนาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการดิจิทัลธุรกิจให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหลักสูตร
2. **ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา** ประชากร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในหลักสูตร MBA คือ นักศึกษาหลักสูตร MBA ศิษย์เก่า นายจ้าง ครูผู้สอน กลุ่มเป้าหมายที่จะสมัครเรียนในหลักสูตร
3. **ตัวแปรในการศึกษา** ประเมินหลักสูตร M.B.A. คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
4. **ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย** ข้อค้นพบต่างๆจากการวิจัยในครั้งนี้ จะนำมาเป็นแนวทางในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร MBA (Digital Business) ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกเพื่อพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะ ทักษะ การเรียนรู้ ทัศนคติและคุณลักษณะของนักศึกษาในหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละภาคส่วน

ส่วนที่ 2
การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาการประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจ**มหาบัณฑิต สาขาการจัดการธุรกิจดิจิทัล (หลักสูตรปรับปรุง 2563)** คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา เพื่อศึกษาความต้องการ ความคาดหวัง ของนักศึกษาปัจจุบัน บัณฑิต อาจารย์ประจำ และผู้จ้างงาน (ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย) และกลุ่มเป้าหมายของหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการดิจิทัลธุรกิจ เพื่อนำผลจากการศึกษาเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรฯตามหลักการศึกษามุ่งผลลัพธ์ (Outcome Based Education) เพื่อใช้ในปีศึกษา2568

ในส่วนที่ 2 นี้เป็นการทบทวนวรรณกรรมความหมาย องค์ประกอบ และหลักการของการออกแบบหลักสูตรตามแนวทางการศึกษามุ่งผลลัพธ์

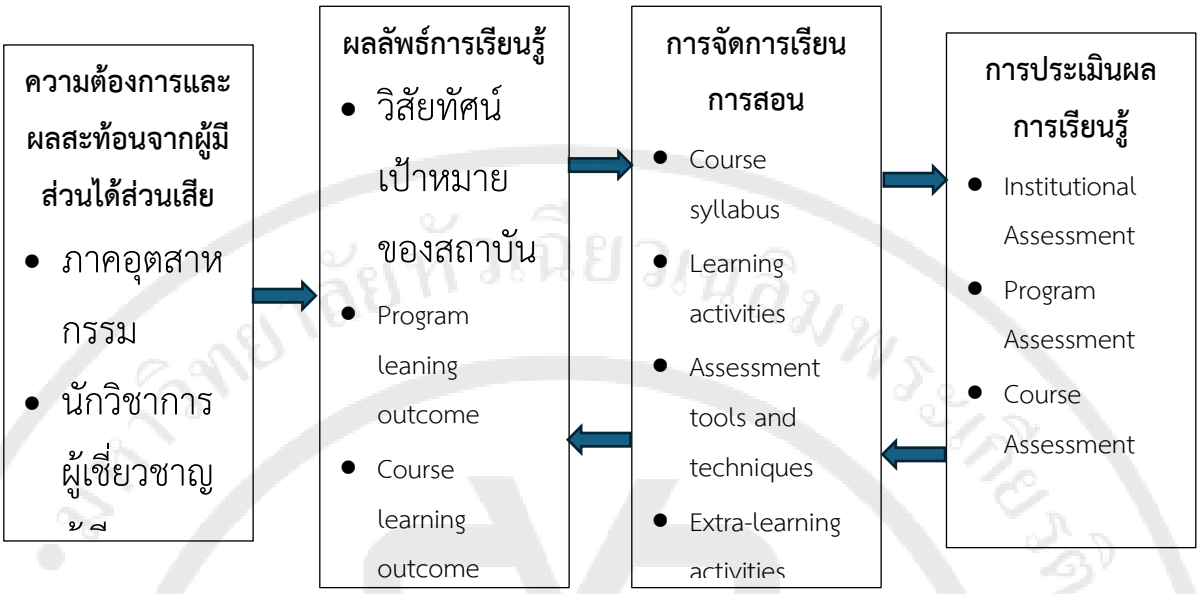
การศึกษามุ่งผลลัพธ์

นิยามการศึกษามุ่งผลลัพธ์

การศึกษามุ่งผลลัพธ์ (Outcome-Based Education หรือ OBE) คือแนวคิดการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนเป็นสำคัญ หรือเป็นการออกแบบหลักสูตรการเรียนการสอน โดยมุ่งที่เป้าหมายของผลลัพธ์ที่ได้รับหรือมีความสามารถใดบ้างเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน หรือผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning outcome) ทำให้การออกแบบหลักสูตรจะเป็นแบบย้อนกลับ (Backward curriculum design) ว่าหลักสูตรควรมีการเรียนการสอนอะไรบ้าง อย่างไร และมีการประเมินผลอย่างไร (Spady อ้างอิงจาก KMUTT C4ED, 2024) การจัดการศึกษาแบบ OBE มีข้อดี คือหลักสูตร และรายวิชาได้กำหนดเป้าหมายผลลัพธ์ที่จะทำให้ถึงเป้าหมายการดำเนินการ รวมทั้งเตรียมการเรียน การสอน ที่ทำให้บรรลุเป้าหมาย แต่แนวทางการจัดการศึกษา OBE ผู้สอนจะต้องเข้มงวดการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning outcome) ทุกระดับ และระบบการให้คำปรึกษาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมาย (SAGE, 2020)

กรอบการจัดการศึกษามุ่งผลลัพธ์

การศึกษามุ่งผลลัพธ์มีจุดมุ่งเน้น หรือกรอบการจัดการศึกษามุ่งผลลัพธ์ (Outcome-based education framework) ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ตามภาพที่ 1 ซึ่งมีแนวทางที่แตกต่างจากการระบบการจัดการศึกษาแบบดั้งเดิม คือผลลัพธ์การเรียนรู้ ความต้องการและผลสะท้อนจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การออกแบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ และการประเมินการเรียนรู้ (KMUTT C4ED, 2024)

ภาพที่ 1 กรอบการจัดการศึกษามุ่งผลลัพธ์ (ดัดแปลงจาก KMUTT C4ED, 2024)

1) ผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning outcome) หรือเป้าหมายที่ผู้ได้รับการศึกษาจะได้รับ หรือความสามารถในการดำเนินการได้ เมื่อผ่านการศึกษาจะแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ผลการเรียนรู้ของหลักสูตร หรือ Program learning outcome และผลลัพธ์การเรียนรู้รายวิชา หรือ Course learning outcome (SAGE, 2020)

- ผลการเรียนรู้ของหลักสูตร หรือ Program learning outcome (PLO) เป็นการระบุผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับกว้าง ที่ผู้เรียนจะมีความสามารถในด้านใดเมื่อสำเร็จการศึกษา เช่นความสามารถการดำเนินงานต่าง ๆ ความสามารถทางค้นหาพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรม และความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ เป็นต้น ซึ่งหลักสูตรต้องกำหนดเป็นคุณสมบัติของบัณฑิต (Graduate Attributes) ซึ่งจะต้องมีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของมหาวิทยาลัย ซึ่งจัดเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มหนึ่งของหลักสูตร
- ผลลัพธ์การเรียนรู้รายวิชา หรือ Course learning outcome (CLO) คือผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของแต่ละรายวิชาที่ผู้เรียนจะได้พัฒนาความสามารถจากการเรียนรายวิชา (Capacity building) เพื่อทำให้ PLO บรรลุเป้าหมาย โดย CLO ควรจะมุ่งเน้นไปที่ประเด็นการเรียนรู้ (Issue-centric learning) หรือทักษะเฉพาะ

หลักการการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้จะต้องมีความชัดเจนในการบรรลุที่เจาะจง เกิดขึ้นได้จริง มีหลักฐานแสดงได้ วัดผลได้ ดังนั้นการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ หรือความสามารถของผู้เรียน ให้กำหนดด้วยความสามารถเชิงการกระทำ ที่ประกอบด้วย 3 องค์กรประกอบ คือ “Action” “Object” และ “Qualifying” เช่น “To establish an understanding of ….” “To be able to ….” ซึ่ง KMUTT C4ED (2024) ได้แนะนำความสามารถของผู้เรียน หรือ “Action verb” ตามโดเมนการเรียนรู้ของ Bloom ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 ด้าน และมีคำกริยาที่บ่งบอกความสามารถ ได้ดังนี้

- ด้านความรู้ หรือสติปัญญา (Cognitive domain) ซึ่งตามทฤษฎีการเรียนรู้ของ Boom ได้แบ่งความสามารถการเรียนรู้ด้านนี้เป็น 6 ระดับ คือ การจำ (Remember) ความเข้าใจ (Understanding) การประยุกต์ใช้ (Applying) การวิเคราะห์ (Analyzing) การประเมินผล (Evaluating) และการสร้าง (Creating)
- ด้านอารมณ์ความรู้สึก (Affective domain) เป็นความสามารถที่แสดงถึง การรับรู้ (Receiving phenomena) การตอบสนอง (Responding) การยอมรับคุณค่า (Valuing) การจัดการ (Organizing) และการรับเป็นคุณค่าของตนเอง (Internalizing values)
- ด้านทักษะและกลไกการดำเนินการ (Psychomotor domain) ซึ่งแบ่งได้เป็น 7 ระดับ คือ การตระหนักรู้ (Perception หรือ awareness) การเริ่มดำเนินการ (Set) การดำเนินการตามคำแนะนำ (Guided response) การทดำเนินการตามกลไก (Mechanism หรือ basic proficiency) การดำเนินการได้อย่างเชียวชาญ (Complex overt response หรือ expert) การดัดแปลงการดำเนินการ (Adaptation) มีการดำเนินการเป็นของตนเอง (Origination)

ตารางที่ 2.1 Action verbs แสดงผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านและระดับต่าง ๆ (KMUTT C4ED, 2024)

ด้านความรู้ หรือสติปัญญา (Cognitive domain)		ด้านอารมณ์ความรู้สึก (Affective domain)		ด้านทักษะและกลไกการดำเนินการ (Psychomotor domain)	
ระดับ	**Action verbs**	**ระดับ**	**Action verbs**	**ระดับ**	**Action verbs**
การจำ (Remembering)	Choose, Define, Find, How, Label, List, Match, Name, Omit, Recall, Relate, Select, Show, Tell	**รับรู้ (Reveiving)**	asks, chooses, describes, follows, gives, holds, identifies, locates, names, points to, selects, sits, erects, replies, uses.	**การตระหนักรู้ (Perception (Awareness))**	chooses, describes, detects, identifies, differentiates, relates, distinguishes, isolates, selects
การเข้าใจ (Understanding)	Classify, Compare, Contrast, Demonstrate, Explain, Extend, Illustrate, Infer, Interpret, Outline, Relate, Rephrase, Show, Summarize, Translate	**ตอบสนอง (Responding)**	answers, assists, aids, complies, conforms, discusses, greets, helps, labels, performs, practices, presents, reads, recites, reports, selects, tells, writes	**เริ่มดำเนินการ (Set)**	begins, displays, explains, moves, proceeds, reacts, shows, states, volunteers
การประยุกต์ใช้ (Applying)	Apply, Choose, Plan, Construct, Develop, Experiment with, Solve,	**ยอมรับคุณค่า (Valuing)**	completes, demonstrates, differentiates, explains,	**การดำเนินการตามคำแนะนำ**	traces, follows, react, reproduce, responds.

ด้านความรู้ หรือสติปัญญา (Cognitive domain)		ด้านอารมณ์ความรู้สึก (Affective domain)		ด้านทักษะและกลไกการดำเนินการ (Psychomotor domain)	
ระดับ	**Action verbs**	**ระดับ**	**Action verbs**	**ระดับ**	**Action verbs**
	Identify, Interview, make use of, Model, Select, Organize, Utilize.		follows, forms, initiates, invites, joins, justifies, proposes, reads, reports, selects, shares, studies, works.	**(Guided response)**	
การวิเคราะห์ (Analyzing)	Analyze, Assume, List, Categorize, Classify, Divide, Compare, Survey, Contrast, Discover, Dissect, Distinguish, Examine, Inspect, Simplify, Take part in, Test for, Function	**การจัดการ (Organization)**	adheres, alters, arranges, combines, compares, completes, defends, explains, formulates, generalizes, identifies, integrates, modifies, orders, organizes, prepares, relates, synthesizes.	**ดำเนินการได้ตามกลไก (Mechanism หรือ Basic proficiency**	assembles, calibrates, constructs, dismantles, displays, fastens, fixes, grinds, heats, mixes, manipulates, measures, mends, organizes, sketches

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ด้านความรู้ หรือสติปัญญา (Cognitive domain)		ด้านอารมณ์ความรู้สึก (Affective domain)		ด้านทักษะและกลไกการดำเนินการ (Psychomotor domain)	
ระดับ	**Action verbs**	**ระดับ**	**Action verbs**	**ระดับ**	**Action verbs**
การประเมิน (Evaluation)	Agree, Appraise, Assess, Mark, Award, Choose, Select, Compare, Conclude, Criticize, Decide, Judge, Deduct, Defend, Justify, Determine, Rate, Disprove, Estimate, Evaluate, Explain, Prove, Influence, Interpret, Measure, Value, Perceive, Prioritize, Recommend, Rule on, Support	**การรับเป็นคุณค่าของตนเอง (Internalizing value)**	acts, displays, discriminates, influences, listens, modifies, performs, practices, proposes, qualifies, questions, revises, serves, solves, verifies	**ดำเนินการได้อย่างเชี่ยวชาญ (Complex overt response หรือ Expert)**	assembles, builds, calibrates, constructs, dismantles, displays, heats, fastens, fixes, manipulates, measures, grinds, mends, mixes, organizes, sketches

ตารางที่2. 1 (ต่อ)

ด้านความรู้ หรือสติปัญญา (Cognitive domain)		ด้านอารมณ์ความรู้สึก (Affective domain)		ด้านทักษะและกลไกการดำเนินการ (Psychomotor domain)	
ระดับ	**Action verbs**	**ระดับ**	**Action verbs**	**ระดับ**	**Action verbs**
Creating	Adapt, Build, Change, Choose, Combine, Compile, Plan, Compose, Construct, Create, Delete, Design, Develop, Discuss, Invent, Elaborate, Estimate, Formulate, Happen, Imagine, Improve, Make up, Maximize, Minimize, Modify, Test, Originate, Predict, Solve, Propose, Suppose			**ดำเนินการดัดแปลง (Adaptation)** **ดำเนินการแบบของตนเอง (Origination)**	adapts, alters, changes, rearranges, revises, varies, reorganizes arranges, builds, combines, composes, constructs, creates, designs, initiate, makes, originates

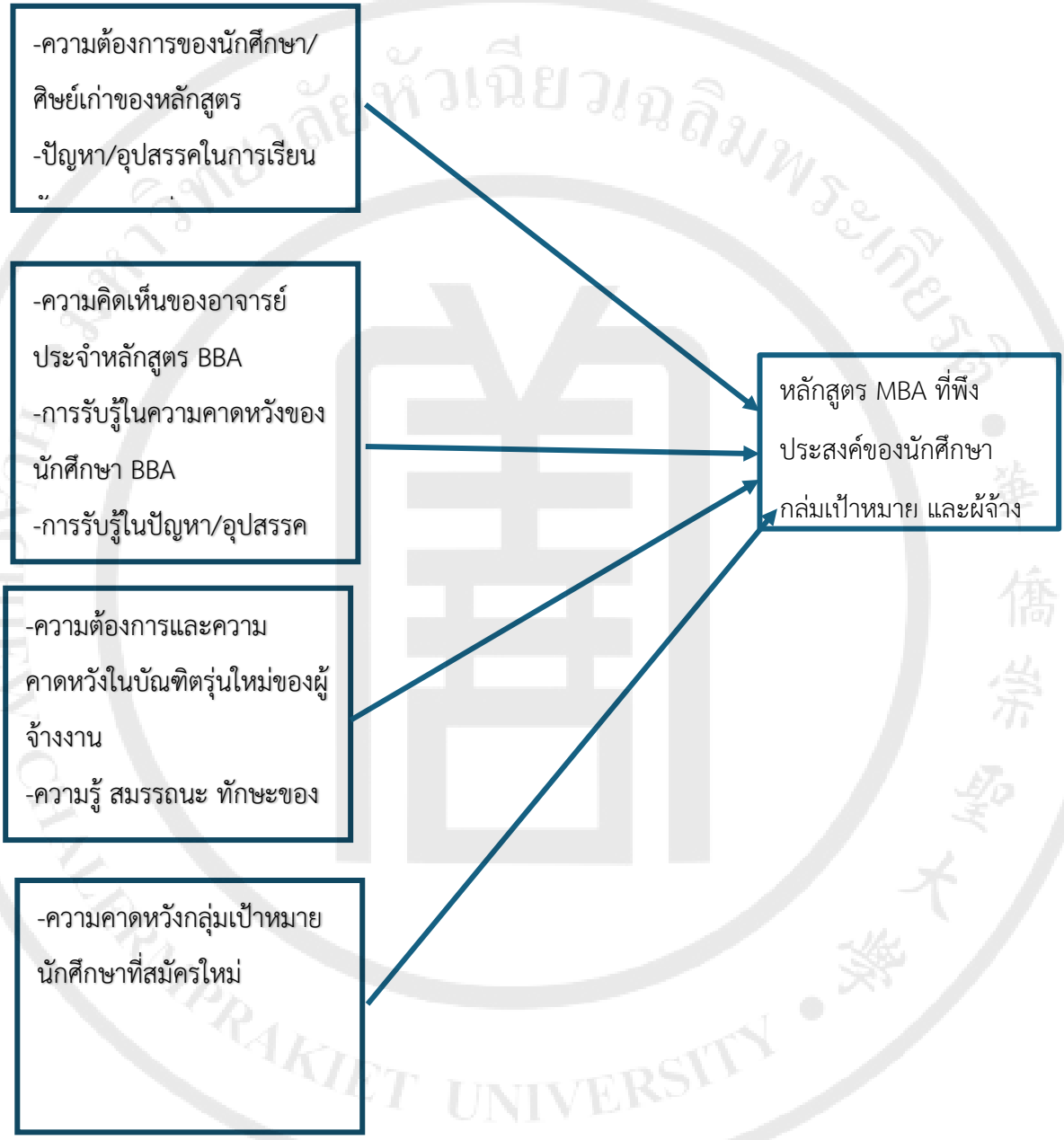
2) ความต้องการและผลสะท้อนจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากหลักสูตร จะประกอบไปด้วยหลายกลุ่มคนที่เกี่ยวข้อง เริ่มตั้งแต่มหาวิทยาลัย ที่มีปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ที่หลักสูตรต้องนำมาพิจารณาเป็นความต้องการ (Needs) ความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต หรือภาคอุตสาหกรรม รวมทั้งศิษย์เก่า ผู้ออกไปทำงานในภาคอุตสาหกรรมนั้น ๆ แล้วเห็นว่าบัณฑิตควรมีความสามารถในด้านใดจการเรียน ผู้ปกครอง อาจารย์ผู้ส่วน และตัวผู้เรียน เพื่อนำมาทำการวิเคราะห์ และนำมาออกแบบหลักสูตร หรือนำมากำหนดเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ (มานะ สินธุวงษานนท์ และ นัฐยา บุญกองแสน, 2566)

3) การออกแบบการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับ PLO ที่กำหนดด้วยการกำหนดรายวิชา วิธีการสอน กิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผล มีการทำแผนที่การกระจายความรับผิดชอบของรายวิชา (Curriculum mapping) เพื่อแสดงการบรรลุ PLO และมีความสอดคล้องกับบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (มคอ หรือ TQF) ซึ่งต้องมีอย่างน้อย 4 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะ จริยธรรม และลักษณะบุคคล (ราชกิจจาณุเบกษา, 2565)

4) การจัดการเรียนรู้ จะต้องคำนึงให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้เมื่อสำเร็จการศึกษา หรือรายวิชาตามผลลัพธ์การเรียนรู้รายวิชา และผลลัพธ์การเรียนรู้รายปี หรือ YLO รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้หลักสูตรผ่านเกณฑ์มาตรฐานการตรวจสอบคุณภาพ เช่นเกณฑมาตรฐานการเรียนรู้ระดับอาเซียน (Asean University Network Quality Assurance) ที่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องเน้นการเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์ หรือ Active learning การเรียนรู้แบบบสร้างสรรค์ การเรียนรู้ได้ต่อเนื่อง (Life-long learning) และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนการสอน และการปรับปรุงการเรียนการสอน (AUN-QA, 2020)

5) การประเมินการเรียนรู้ ที่สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ผลลัพธ์การเรียนรู้ได้ยอย่างชัดเจน มีหัวข้อการประเมินและหลักการที่ชัดเจนเป็นธรรม หรือ Rubric assessment method และมีการนำผลการประเมินไปสู่การปรับปรุงการเรียนการสอน (AUN-QA, 2020)

กรอบแนวคิด

-ความต้องการของนักศึกษา/ศิษย์เก่าของหลักสูตร
-ปัญหา/อุปสรรคในการเรียน
-ความคิดเห็นของอาจารย์ประจำหลักสูตร BBA
-การรับรู้ในความคาดหวังของนักศึกษา BBA
-การรับรู้ในปัญหา/อุปสรรค
-ความต้องการและความคาดหวังในบัณฑิตรุ่นใหม่ของผู้จ้างงาน
-ความรู้ สมรรถนะ ทักษะของ
-ความคาดหวังกลุ่มเป้าหมายนักศึกษาที่สมัครใหม่
หลักสูตร MBA ที่พึงประสงค์ของนักศึกษากลุ่มเป้าหมาย และผู้จ้าง

ส่วนที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

กการศึกษาการประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาธุรกิจดิจิทัล (หลักสูตรใหม่ พ.ศ.2563) คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา เพื่อศึกษาความต้องการ ความคาดหวัง ของนักศึกษาปัจจุบัน บัณฑิต อาจารย์ประจำ และผู้จ้างงาน (ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย) และกลุ่มเป้าหมายของหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจดิจิทัล เพื่อนำผลจากการศึกษาเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรฯตามหลักการศึกษามุ่งผลลัพธ์ (Outcome Based Education) เพื่อใช้ในปีการศึกษา 2568 ในส่วนการดำเนินวิธีการวิจัย ส่วนนี้ ประกอบด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การสุ่มตัวอย่าง การเก็บข้อมูล คำถามและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ผลสำหรับส่วนที่เป็นแบบสอบถามและ การประมวลผลสำหรับผลจากการสัมภาษณ์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขอบเขตในการวิจัยประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจดิจิทัลนั้นประกอบไปด้วย นักศึกษาที่กำลังศึกษาในปัจจุบันและนักศึกษาที่รักษาสถานภาพ ศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษา ผู้จ้างงานที่เป็นคนจีนดำเนินธุรกิจในไทย อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนในหลักสูตร BBA โดยผู้วิจัย

วางแผนในการเก็บตัวอย่างโดยใช้วิธี Convenience Sampling หรือการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวกเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างบางคนไม่สามารถติดต่อได้ จึงเลือกใช้วิธีการเก็บตัวอย่างกับบุคคลที่สามารถให้ข้อมูลได้ กลุ่มตัวอย่างที่เก็บทั้งหมดมีทั้งสิ้น 17 คน บัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาจำนวน 4 คน อาจารย์ผู้สอน จำนวน 2 ท่าน ผู้จ้างงาน จำนวน 4 คน อาจารย์ผู้สอน จำนวน 2 ท่าน

การเก็บข้อมูล

การเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยแบบผสม เชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพข้อมูลได้โดยใช้วิธีสัมภาษณ์เชิงลึก และมีคำถามเปิด 1 ข้อเพื่อให้ข้อมูลที่นอกเหนือไปจากคำถามที่ได้เตรียมไว้ สำหรับในเชิงปริมาณใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม โดยหลักๆ จะถามถึง วิชาที่ควรมีอยู่ในหลักสูตร ทักษะทั่วไปและทักษะเฉพาะที่คาดหวังในการเรียนหลักสูตรฯนี้ โดยแบบสอบถามนี้จะใช้ในการสอบถาม นักศึกษา ศิษย์เก่า และกลุ่มเป้าหมายของหลักสูตรฯ ในส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพคำถามในการสอบถามประกอบด้วยคำถามดังต่อไปนี้

คำถามสำหรับนักศึกษาปัจจุบันและบัณฑิตของหลักสูตร

1. สิ่งที่คาดหวังในการเรียนหลักสูตร MBA (Digital Business)
2. ผลลัพธ์การเรียนรู้จากหลักสูตร ความรู้ ทักษะ สมรรถนะ ต่างๆที่ได้รับจากการเรียนในหลักสูตร
3. คำแนะนำ/สิ่งที่อยากเห็น/เพื่อการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา

คำถามสำหรับอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร BBA

1. ความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อหลักสูตร MBA (Digital Business)
2. ความต้องการและคาดหวังของนักศึกษา BBA ที่ต้องการศึกษาในระดับปริญญาโท
3. ปัญหาและอุปสรรคที่ได้รับการถ่ายทอดจากนักศึกษาที่กำลังศึกษาต่อในหลักสูตร MBA (Digital Business)
4. ข้อเสนอแนะสำหรับหลักสูตร MBA (Digital Business)

คำถามสำหรับผู้จ้างงาน

1. ลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ในมุมมองของผู้จ้างงาน
2. ความรู้ ความสามารถ ทักษะที่จำเป็นของบัณฑิตในปัจจุบันในการทำงาน
3. ปัญหาที่พบบ่อยและควรปรับปรุงของบัณฑิตรุ่นใหม่ในการทำงาน
4. ข้อเสนอแนะต่างในการพัฒนาหลักสูตร

แบบสอบถามสำหรับ นักศึกษา ศิษย์เก่า และกลุ่มเป้าหมายของหลักสูตรฯ

สำหรับนักศึกษากลุ่มเป้าหมายจะถามถึงวิชาที่อยากเรียนและคิดว่าควรบรรจุในหลักสูตรฯ ทักษะที่คาดหวังว่าจะได้รับจากการศึกษาในหลักสูตรนี้ สำหรับกลุ่มเป้าหมายของหลักสูตรส่วนนี้จะเก็บข้อมูลโดยสร้างเป็นแบบสอบถามเพียงอย่างเดียวและไม่มีการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ร้อยละ และสำหรับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะทำการแยกประเภทของข้อมูล และสรุปวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์

การวิจัยประเมินหลักสูตรเพื่อศึกษา 1. ความต้องการ ความคาดหวัง ของนักศึกษาปัจจุบัน บัณฑิต อาจารย์ประจำ และผู้จ้างงาน (ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย) ของหลักสูตรฯ 2. เพื่อปรับปรุง ออกแบบ และพัฒนาหลักสูตรฯ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหลักสูตร เพื่อนำหลักสูตรไปใช้ในปีการศึกษา 2568 การวิจัยประเมินหลักสูตรฯ นี้ใช้วิธีการสัมภาษณ์ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประกอบไปด้วย

1. นักศึกษาที่กำลังศึกษาในปัจจุบัน จำนวน 16 คน
2. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร BBA จำนวน 2 คน
3. นักศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของหลักสูตร จำนวน 3 คน
4. ผู้ประกอบการ/ผู้บริหารชาวจีนที่ทำประกอบธุรกิจในประเทศไทย จำนวน 4 คน
5. ศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษารหัส 63 และ 64 จำนวน 4 คน

ส่วนที่ 1 สรุปผลการให้สัมภาษณ์ของนักศึกษาปัจจุบัน อาจารย์ BBA ที่แนะนำนักศึกษาเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท ศิษย์เก่า ผู้ประกอบการ/ผู้บริหารชาวจีนประกอบธุรกิจในไทย และกลุ่มเป้าหมายของหลักสูตร

ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2566 ในเดือนเมษายน-พฤษภาคม 2567 ซึ่งประกอบด้วยนักศึกษา รหัส 66 65 และ 64 ซึ่งสามารถสรุปประเด็นได้ โดยผู้วิจัยตั้งคำถามเกี่ยวกับ สิ่งที่คาดหวัง ทักษะ ความสามารถ ที่จะได้รับจากการเรียนในหลักสูตร MBA และ ข้อเสนอแนะต่างๆ

สิ่งที่คาดหวังจากการเรียนหลักสูตร MBA ของนักศึกษาปัจจุบัน

โดยส่วนใหญ่นักศึกษาจะให้คำตอบในทิศทางเดียวกันคือ ต้องการเพิ่มเติมความรู้ทางธุรกิจให้รู้มากขึ้นและเตรียมตัวตัวเองในการทำงานในอนาคต การเรียนต่อทำให้มีโอกาสในการที่ดีกว่า เพื่อเตรียมพร้อมในการทำงานในตำแหน่งที่สูงหรือหัวหน้างาน การศึกษาต่อเป็นการสร้างคุณค่าเพิ่มให้กับตนเอง สร้างโอกาสที่ดีกว่าให้กับตนเอง โอกาสในการเจริญก้าวหน้าในหน้าที่งาน ประกอบกับความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษยิ่งเพิ่มโอกาสในด้านหน้าที่การงาน สามารถทำงานได้มากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับผู้อื่นที่ไม่รู้ภาษาอังกฤษ

นักศึกษา A กล่าวว่าตนเองคาดว่าจะเพิ่มความมั่นใจให้กับตนเอง เพราะเป็นคนที่ไม่เชื่อมั่นในตนเอง ค่อนข้างเก็บตัว ขี้อายไม่กล้านำเสนองานต่อหน้าผู้อื่น และต้องการพัฒนาบุคลิกของตนและภาษาอังกฤษของตนให้ดีมากขึ้น และการที่เลือกเรียน MBA เพราะวางแผนอนาคตการทำงานของตนไว้แล้วเพราะตัวเองก็จบมาทางด้านธุรกิจ

การสัมภาษณ์นักศึกษาปัจจุบัน ถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาว่า คิดว่าตนเองได้พัฒนาทักษะอะไรเพิ่มขึ้นมากขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับทักษะที่มีตอนศึกษาระดับปริญญาตรี

1. **ทักษะในด้านการสื่อสารและทักษะทางด้านภาษาอังกฤษ การพูด การอ่าน การเขียน**

   ไม่ว่าจะเป็นการพูดหรือการเขียน ดีขึ้นอย่างมาก ทักษะในการนำเสนอ และมีการจัดการเวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพทำให้งานต่างๆที่ต้องรับผิดชอบสามารถเสร็จได้ เกือบทั้งหมดพบว่า ตนเองมีพัฒนาการทักษะด้านสื่อสาร การพูด อ่าน เขียนภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น รวมถึงทักษะในการฟังภาษาอังกฤษ กล้าแสดงออกพูดภาษาอังกฤษด้วยความมั่นใจ ความสามารถด้านภาษาอังกฤษดีขึ้นอย่างมาก มีโอกาสในการใช้ภาษาอังกฤษมาก Teachers ให้ assignments เป็นภาษาอังกฤษเลยทำให้ทักษะทางด้านภาษาอังกฤษดีขึ้นอย่างมากมาย ตอนเรียนระดับปริญญาตรีไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษมากขนาดนี้

2. **ทักษะการนำเสนอ**

   ในการเรียนนี้ต้องมีการนำเสนองานที่ Teachers ให้ เป็น Case study หรือ Assignments ต่างๆ แล้วมานำเสนอให้เพื่อนๆ และ teachers โดยส่วนใหญ่ต้องนำเสนอ ต้องเรียบเรียงให้เข้าใจ บางครั้งการนำเสนอให้ ppt เป็นคีย์เวิร์ด สำคัญๆ ทำให้ต้องมีการฝึกการนำเสนอก่อนและนึกภาษาอังกฤษแล้วมานำเสนอ และสามารถนำเทคนิคการนำเสนอมาใช้ได้ ตอนศึกษาปริญญาตรีมักมีการนำเสนอเป็นกลุ่มๆ มีเพื่อนๆคอยช่วย แต่เมื่อมาเรียนหลักสูตรนี้ งานทำคนเดียวเลยต้องทำงานหนักและฝึกหนักมาก

3. **ทักษะทางด้านค้นหาข้อมูล** ความสามารถในการหาข้อมูลจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ นำมาอ้างอิง สามารถหาข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ความสามารถในการ search ข้อมูลเพิ่มขึ้นอย่างมาก ในการทำรายงาน Assignment ต้องมีการค้นหาข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจ คำตอบต้องมีเหตุผลสนับสนุนที่เหมาะสม จึงทำให้ต้องมีการค้นหาข้อมูลจากหลายๆที่ นำมาในการตอบคำถามทำให้มีความสามารถใน problem solving มากขึ้น

4. **ความรู้ทางธุรกิจในเชิงลึกมากขึ้น**

   นักศึกษาพบว่าตนมีความรู้ทางธุรกิจเพิ่มมากขึ้น มีความรู้วิชาการทางด้านธุรกิจละเอียดมากขึ้นกว่าเดิม ซึ่งความรู้นี้สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงในที่ทำงานได้ มีความรู้ทางการทำธุรกิจบน Platforms สิ่งสำคัญในการทำธุรกิจออนไลน์ ส่วนใหญ่ในตอนเรียน และมีความรู้ทางด้านกฎหมายทางออนไลน์เกี่ยวกับการปกป้องข้อมูลของผู้อื่นและต้องให้ความสำคัญกับการทำธุรกรรมเกี่ยวกับการปกป้องข้อมูลอย่างมาก - Teachers มักจะยกตัวอย่างทางธุรกิจที่เกิดขึ้นทำให้เข้าใจว่าการนำทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในธุรกิจมันคืออะไร และมีการ Engagement กับนักศึกษาในการ discuss อย่างมาก อาจารย์จะให้ฟีดแบคแบบส่วนตัวบ้างและคอยสนับสนุนเพื่อเพิ่มประสบการณ์ในการเรียนรู้

5. **การแสดงออก ความมั่นใจในตนเอง**

มีความกล้าแสดงออก พูดแสดงความคิดเห็นได้มั่นใจมากขึ้นในนำเสนอความคิดเห็นในที่สาธารณะ เมื่อเป็นคนขี้อาย ไม่กล้าแสดงออก แต่ตอนนี้รู้สึกมั่นใจในตนเองมากขึ้น มีการทำงานร่วมกับเพื่อน สามารถจัดการกับความขัดแย้งกับเพื่อนในกลุ่มเมื่อต้องทำงานร่วมกัน รู้สึกว่าตนเอง Cheerful มากขึ้นชอบบรรยากาศในห้องเรียน เพื่อนๆต่างก็ Cheerful และช่วยเหลือกันและมีน้ำใจต่อกันอย่างมาก Discussในห้อง actively.

6. **ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น การให้ความร่วมมือในการทำงาน**

มีการพัฒนา Collaboration skill ในการทำงานกลุ่มกับเพื่อนๆ ในการทำงานต้องใช้การวิเคราะห์และการคิดที่เป็นตรรกะ อาจารย์มักให้บทความ เพื่อให้วิเคราะห์และสรุปข้อมูลนำมาหาคำตอบที่อาจารย์ถามว่าจะตอบอย่างไร” ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ประสานงานให้ความร่วมมือในการทำงานกับเพื่อนในการทำโครงการ

7. **ทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูล ความคิดที่เป็นตรรกะ** การใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ

-มีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลมากขึ้น การตัดสินใจบนเหตุผลและข้อมูลมาสนับสนุน ยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่ไม่เหมือนเดิม และการเรียนนี้ต้องมีการปรับตัวอย่างมาก นอกจากนี้ **การเรียนนี้ต้องใช้การตัดสินใจด้วยตนเองมากขึ้น ทำให้มีการตัดสินใจที่ดีขึ้นและทำให้ตัวเองรู้สึกมีคุณค่า**

-รู้สึกว่าตนเองสามารถคิดที่มีตรรกะ (Think logically) การสืบค้นข้อมูลซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการทำรายงานและการทำวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์ข้อมูลด้านการตลาด หรือ ด้านอื่นๆ การคิดเชิงกลยุทธ์ หรือแม้แต่ทักษะในการตัดสินใจก็ต้องใช้ตลอดเวลาในการเรียนและทำวิทยานิพนธ์

8. ความอดทน ความขยันหมั่นเพียร และความรับผิดชอบที่มากขึ้น

การทำวิทยานิพนธ์ ต้องอาศัยความอดทนอย่างมาก และความขยันติดตาม การทำวิทยานิพนธ์มี การแก้ไขมาก หลายครั้งบางครั้งแก้ไขก็ยังไม่ถูกต้อง ยังต้องไปเพิ่มเติมแก้ไขอีก เป็นอย่างนี้จนหลายครั้งมีความท้อถอย แต่ก็ยังต้องทำต่อไปเพื่อให้จบให้ได้และให้ได้ผลงานที่ดีและออกเผยแพร่ในงานประชุม วิชาการได้ทันเวลา

9. ทักษะด้านการบริหารงาน

มีความสามารถในการจัดการการทำงานที่ดี มีการแตกงานเป็นงานย่อยๆแล้วค่อยๆทำไป การทำรายงาน ต่างๆตั้งแต่เริ่มต้นจนจบรายงาน ต้องการการวางแผน แยกงานเป็นส่วน จัดลำดับก่อนหลังเพื่อที่ทำให้รายงานเข้าใจได้มากขึ้น ทำการค้นหาข้อมูลมาสนับสนุนความคิด/คำตอบ นอกจากนั้นต้องมีการจัดการเรื่องของเวลาเพื่อให้ส่งรายงานให้ทันตามกำหนด

9.**-ทักษะภาวะผู้นำสูงขึ้น**

-การเรียน MBA เหมือนการลงทุนในชีวิตแบบระยะยาว เพราะสิ่งที่ได้รับคือความรู้และประสบการณ์ที่สวยงามตลอดเวลาที่เรียน การเรียนนี้ทำให้รู้ถึงวิธีการนำทฤษฎีไปใช้ในธุรกิจในด้านต่างๆได้อย่างไร ตั้งแต่ ด้านการตลาด ภาวะผู้นำ นวัตกรรม หรือการเป็นผู้ประกอบการ **ความสามารถการ**ตัดสินใจรู้สึกดีขึ้นมีความเป็นมืออาชีพมากขึ้น การเรียน MBA นี้มีการเรียนเป็นการเรียนแบบสิ่งแวดล้อมที่หลากหลาย การเรียนนี้คิดว่ากระตุ้นความคิดใหม่ๆนวัตกรรมใหม่ สิ่งเหล่านี้ทำให้เปิดโอกาสในการสร้างเครือข่ายในการทำงานในอนาคต-**เรียน MBA ทำให้ฉันต้องเรียนรู้สิ่งใหม่ๆด้วยตนเอง** เช่นต้องเรียนรู้การใช้โปรแกรม SPSS เองเพื่อมาทำวิทยานิพนธ์ และพัฒนาและเรียนรู้วิธีการเขียนวิทยานิพนธ์ได้" การสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี บางครั้งมีปัญหาในการทำงานกลุ่มก็สามารถที่จะช่วยกันในการแก้ไขและดำเนินงานได้ลุล่วงไป มีการทำงานแบบมีแผนมารองรับ สมัยเรียนระดับปริญญาตรี ไม่มีการคิดวางแผน การทำงานกลุ่มแบบกลุ่มใหญ่ ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มไม่ได้มีมากเท่ากับการเรียนในระดับปริญญาโท

ปัญหาที่พบในการเรียน/สิ่งที่คิดว่าหลักสูตรสามารถพัฒนาปรับปรุงได้

ในบางครั้งรู้สึกฟังการสอนไม่เข้าใจเพราะว่าภาษาอังกฤษที่ยังไม่ค่อยดีของตน เลยทำให้การสื่อสารบางครั้งอาจไม่ได้ดีมากนัก ตอนแรกๆต้องมีการปรับตัวเพราะการเรียนแตกต่างจากการเรียนในระดับปริญญาตรีมาก ส่วนใหญ่ต้องทำรายงาน อ่านบทความ ทำงานส่ง

บางวิชาไม่ชอบเรียน เรียนไม่เข้าใจเพราะไม่ค่อยถนัด ส่วนใหญ่ไม่ชอบวิชาสัมมนาธุรกิจดิจิทัล เพราะว่า teachers แต่ละคนเข้ามาและศึกษาแต่ละวิชาและมีแค่ 6 ชั่วโมงสั้นมากไป ไม่คุ้นเคยกับการเรียนแบบนี้ ไม่ค่อยชอบ บางวิชาก็ยากมากเนื่องจากเป็นวิชาที่ใหม่มากไม่มีพื้นฐานความรู้ของวิชานั้นๆ อยากให้มีวิชาพวก E-commerce, economics, operation and production management, etc.

อยากให้มีการดูงานหรือมีกิจกรรมนอกห้องเรียน activity outside หรือมีการไปดูงานในต่างประเทศหรือมีการแลกเปลี่ยนทางด้านวัฒนธรรม เรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น ตลาดบางน้ำผึ้ง เป็นต้น

การทำวิทยานิพนธ์ยากมาก พยายามมากในการจะทำให้สำเร็จแต่บางครั้งก็ไม่เป็นตามที่ตั้งใจไว้ เพราะพื้นฐานความรู้ทางการวิจัยและทางสถิติต่างๆ อาจจะไม่ดีพอ ถ้าเป็นไปได้อยากให้มีทางเลือกให้กับนักศึกษาว่าจะเลือกให้ทำวิทยานิพนธ์ หรือ การศึกษาอิสระ/ หรือการทำรายงานที่ตนเองสนใจเหมือนมหาวิทยาลัยอื่นที่ให้ทางเลือกและยังมีติวเตอร์ที่คอยให้ความช่วยเหลือกับนักศึกษาปริญญาโท

สรุปผลการสัมภาษณ์อาจารย์ BBA ที่แนะนำนักศึกษาเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท

อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร BBA เป็นหนึ่งในผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญของหลักสูตร MBA เนื่องจากนักศึกษาที่มาศึกษาต่อในหลักสูตร MBA ส่วนใหญ่มาจากการแนะนำของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร BBA ในเบื้องต้น นักศึกษาที่สนใจในการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทจะปรึกษาอาจารย์ประจำหลักสูตร BBA ถามถึง

ค่าใช้จ่ายในการศึกษา รายละเอียดข้อมูลของหลักสูตร ในการเข้าศึกษาต่อ นอกจากนั้น นักศึกษาที่ตัดสินใจศึกษาในหลักสูตรMBA ก็ยังคงมีการติดต่อพูดคุยกับอาจารย์ในหลักสูตรBBA อยู่เสมอๆ ด้วยเหตุนี้อาจารย์ BBA จึงสามารถที่จะให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตรฯ ในการศึกษาครั้งนี้สัมภาษณ์อาจารย์ในหลักสูตร BBA จำนวน 2 คน โดยสามารถสรุปผลได้ดังต่อไปนี้

อาจารย์ทั้งสองท่านมีความเห็นต่อหลักสูตรฯ ว่า ควรมี 2 ทางเลือกให้แก่นักศึกษา คือ การทำวิทยานิพนธ์ หรือ เลือกทำการศึกษาอิสระ นักศึกษาส่วนใหญ่จะมีข้อกังวลกับการทำวิทยานิพนธ์ การทำวิทยานิพนธ์ที่ได้ยินมาว่า ยากและใช้เวลานาน หลักสูตรไม่ควรเน้น IT มากเกินไป บางวิชายากเกินความเข้าใจของนักศึกษา นักศึกษาอยากเรียนที่ตนเองถนัดและมีประโยชน์แก่ตัวเอง นักศึกษาต้องการเรียนต่อใน field ทางธุรกิจหลักสูตรควรจะเน้นไปทางธุรกิจมีวิชาประเภท SME Management, Venture Capital Management, Digital strategic Management, Start up เพราะนักศึกษาที่มาเรียนส่วนใหญ่จะมีธุรกิจของครอบครัวตนเอง นอกจากนั้นนักศึกษาควรมีทักษะในการใช้ Software ต่างๆ ถ้าเป็นไปได้น่าจะปรับให้มีการเรียนประมาณ 1.5 ปี เนื่องจากมหาวิทยาลัยอื่นมีการทำหลักสูตรจบ 1.5 ปีซึ่งนักศึกษาให้ความสนใจในหลักสูตรนั้นๆ นักศึกษาหลายคนตัดสินใจต่อปริญญาโทที่สถานบันอื่น นอกจากนั้นควรมีการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัยที่ตลาดแรงงานต้องการ

สำหรับความคาดหวังของนักศึกษานั้น นักศึกษาคาดว่าจะได้รับความรู้ลึกรู้รอบทางธุรกิจ ไม่ว่าทางด้านการตลาด การจัดการ การบริหาร การใช้เครื่องมือต่างๆในการดำเนินธุรกิจในยุคปัจจุบัน และคาดว่าจะได้รับโอกาสในการอนาคตที่ดีกว่า ไม่ว่าทางตำแหน่งหน้าที่การงาน หรือการทำกิจการธุรกิจของครอบครัว สำหรับปัญหาและอุปสรรคที่ได้รับฟังจากนักศึกษาคือ วิทยานิพนธ์ยากมากสำหรับเขา อยากให้มี 2 ทางเลือกคือ การทำวิทยานิพนธ์ หรือการศึกษาอิสระ หลายมหาวิทยาลัยก็เปิดให้นักศึกษาเรียนการศึกษาอิสระ โดยให้เรียนวิชาเอกเลือกเพิ่มขึ้นอีก 2 วิชา มีนักศึกษาหลายคนเลือกไปเรียนที่มหาวิทยาลัยอื่นๆทั้งภาครัฐและเอกชน เพราะมีนักศึกษาจีนศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยนั้นจำนวนมาก

ข้อเสนอแนะจากอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร BBA คือ การเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เลือกเรียน แบบแผน ก แบบ ก2 หรือ แผน ข คือการศึกษาอิสระ นอกจากนั้นอยากให้พานักศึกษาไปดูงานในต่างประเทศใกล้ๆ เช่นประเทศ Singapore, Malaysia หรือเกาหลี เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษา

สรุปผลการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย (นักศึกษาสมัครใหม่ รหัส 67)

เมื่อถามถึงความคาดหวังของนักศึกษาใหม่จำนวน 3 คนที่จะเริ่มการศึกษาในปีการศึกษาปี 2567 นักศึกษาคนแรกให้สัมภาษณ์ว่า สิ่งที่คาดหวังอย่างแรกคือต้องการความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ตั้งแต่แรกๆ เพราะไม่อยากตกแผน นอกจากนั้นยังหวังว่าจะได้พัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษ และอยากศึกษาในด้านบัญชี การบริหารการจัดการและวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ

นักศึกษาคนที่สอง คาดหวังว่าจะได้รับคือการสร้างคุณค่าให้แก่ตัวเอง การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ การเรียนรู้ด้านนวัตกรรมใหม่ๆ ได้รับการกระตุ้นพัฒนาความฉลาดไหวพริบปฏิภาณทางด้านธุรกิจในการเรียนหลักสูตร MBA สิ่งที่คาดหวังในการเรียนถัดไปคือการพัฒนาทักษะทางด้านภาษาอังกฤษ และภาษาไทย นอกจากนั้นยังคาดว่าจะได้รับแรงบันดาลใจในการทำการตลาด การวางตำแหน่งทางการตลาดให้กับลูกค้าและผลิตภัณฑ์ได้ถูกต้องแม่นยำ มีทักษะที่ดีในการนำเสนอ

นักศึกษาคนที่สามคาดว่า จะมีทักษะการตัดสินใจที่ดี นวัตกรรม และการจัดการด้านต่างๆเช่น การผลิตจากหลักสูตร MBA และยังคาดหวังจะมีความรอบรู้ และสามารถตอบสนองไวต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านการตลาด การรับมือกับการวิกฤต ความสามารถในสร้างหรือคิดกลยุทธ์ใหม่ๆ

สรุปผลการสัมภาษณ์สำหรับผู้จ้างงาน

สำหรับส่วนนี้จะเป็นผลการสัมภาษณ์ของผู้จ้างงาน ซึ่งในการสัมภาษณ์ผู้จ้างงาน เนื่องจากนักศึกษาของหลักสูตรฯ เป็นนักศึกษาชาวจีนเมื่อสำเร็จการศึกษาจะเดินทางกลับและหางานทำในประเทศจีน การสื่อสารกับบัณฑิตนั้นมีอุปสรรคทางด้านเวลา ด้านระยะทาง โดยเฉพาะการสัมภาษณ์กับผู้จ้างงานบัณฑิตนั้นไม่สามารถทำได้เนื่องจาก ผู้จ้างงานไม่สามารถสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษได้และไม่มีเวลาในการที่จะให้สัมภาษณ์ (จากการบอกเล่าของบัณฑิต) ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกผู้ประกอบการหรือผู้บริหารชาวจีนที่ทำงานในประเทศไทยแทน ซึ่งได้ผู้ประกอบการ/ผู้บริหารชาวจีนที่เป็นฝ่าย HR และ ฝ่ายการตลาดของบริษัทของจีนที่ทำธุรกิจในประเทศไทย จำนวน 4 ราย ซึ่งสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

ผู้บริหารและผู้ประกอบการชาวจีน

1 **ทักษะที่ต้องการทางด้านการใช้เทคโนโลยี**

บัณฑิตที่ต้องการต้องมีความสามารถในการใช้ Office Software“*ได้*อย่างดี เข้าใจวัฒนธรรมไทยและจีน เข้าใจภาษาไทยบ้าง มีใช้เทคโนโลยีพื้นฐานต่างๆ เช่นการค้นหาข้อมูล การดึงข้อมูล การใช้แอพพลิเคชั่นต่างๆ และต้องมี Digital literacy ซึ่งเหล่านี้เป็นสำคัญมากในการทำงานปัจจุบัน การทำงานปัจจุบันไม่จำเป็นต้องทำงานในออฟฟิศ เมื่ออยู่ต่างประเทศก็สามารถทำงานได้จากทักษะเหล่านี้ ไม่ต้องมาสอนงานวิธีใช้

2. ทักษะในการปรับตัวและพร้อมที่การเรียนรู้สิ่งใหม่ๆตลอดเวลา มีความใฝ่รู้

บัณฑิตต้องมีความสามารถในการปรับตัวในการทำงานในสิ่งแวดล้อมต่าง มีความใฝ่รู้ รักการเรียนรู้ในสิ่งใหม่ๆ เพราะการ ทำงานการบริหารงานในปัจจุบันแตกต่างจากในอดีต มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สิ่งที่จำเป็นคือการอยากเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ตลอดเวลา ความสามารถในการปรับตัวเมื่อองค์กรต้องมีการเปลี่ยนแปลง ความสามารถในการการบริหารตนเองให้ทำงานกับงานใหม่ได้ ไม่ยึดติดกับอะไรพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง สินค้าและบริการต้องเปลี่ยนแปลงอยู่เรื่อย ๆตามความต้องการของลูกค้า ดังนั้น องค์กรก็ต้องปรับตัวเองให้เข้ากับความต้องการลูกค้ามากที่สุด การบริหารงาน การทำงานต่างๆ อาจต้องนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น สิ่งที่พบปัญหาคือ คนรุ่นใหม่ไม่รักที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ไม่ใฝ่รู้

3. **ทักษะในการการจัดการและบริหารงาน** บัณฑิตรุ่นใหม่รักการเรียนรู้ในสิ่งใหม่ๆ เพราะการทำงานการบริหารงานในปัจจุบันแตกต่างจากในอดีต มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สิ่งที่ จำเป็นคือการอยากเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ตลอดเวลา ความสามารถในการปรับตัวเมื่อองค์กรต้องมีการเปลี่ยนแปลงคนรุ่นใหม่ไม่มีความอดทนที่จะทำสิ่งที่ท้าทาย สามารถจัดการงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพคนเก่งหรือไม่เก่งนั้นไม่สำคัญเพราะ ทุกคนต้องเข้ามาเรียนรู้ระบบใหม่กันใหม่ ดังนั้นต้องเปิดรับความคิดใหม่ๆและรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น เมื่อมอบหมายงานใดๆก็ตามไม่ควรสร้างเงื่อนไขตั้งแต่แรก เมื่อได้รับการมอบหมายงานต้องพยายามทำงานก่อนเมื่อมีปัญหาแล้วค่อยมาคุยกันหาทางออก การทำงานต้องมีเป้าหมายไม่ใช่ทำไปเรื่อย ๆ โดยไม่ต้องตั้งเป้าหมายใดๆ คนรุ่นใหม่มักทำงานอยู่ในกรอบในกฎไม่มีความคิดสร้างสรรค์

4. ความฉลาดทางอารมณ์และมีมนุษย์สัมพันธ์

บัณฑิตที่ต้องการต้องมีความอดทนต่อแรงกดดันในงาน คนรุ่นใหม่ไม่มีความอดทนที่จะทำสิ่งที่ท้าทาย ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ได้ดี การแสดงออกต่างๆอย่างเหมาะสมมีความฉลาดทางอารมณ์ ผู้ประกอบการผู้จ้างต้องการพนักงานที่มีความคิดเชิงบวก มองโลกในแง่ดี รู้จัก กาละเทศะมีมรรยาท อ่อนน้อม ถ่อมตน นอกจากนั้นทักษะทางด้านมนุษย์สัมพันธ์เป็นอีกสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งในการทำงาน การทำงานกับคนรุ่นใหม่ทำงานด้วยยาก ไม่มีความอดทนและความพยายาม. .

สรุปผลการสัมภาษณ์ศิษย์เก่า

เหตุผลในการตัดสินใจในการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ส่วนมากแล้วต้องการเพิ่มความรู้ทางด้านธุรกิจให้รู้อย่างลึกซึ้ง ต้องการความเป็นมืออาชีพในการทำงานหรือทำธุรกิจ ต้องการความรู้เพื่อไปประกอบอาชีพในอนาคต อยากทำงานอย่างมืออาชีพ ต้องการพัฒนาในด้านความคิดสร้างสรรค์ ความรู้ทางการตลาด การสร้าง Content ต่างๆบนโลกออนไลน์ เนื่องจากปัจจุบันการทำธุรกิจอยู่บนโลกออนไลน์ ส่วนหนึ่งนักศึกษามาจากครอบครัวธุรกิจ ผู้ปกครองทำธุรกิจและอยากให้เรียนทางด้านการจัดการธุรกิจ จึงเป็นเหตุให้ตัดสินใจเรียน MBA ศิษย์เก่าอีกคนกล่าวว่าตนคิดการแข่งขันในการทำงานที่ประเทศจีนนั้นมีการแข่งขันที่สูงมาก เมื่อเร็วๆนี้บริษัทในประเทศจีนมีนโยบายในการยกระดับการจ้างงานและมีความต้องการจ้างผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ตนเรียนต่อในระดับปริญญาโท

สิ่งที่คาดหวังจากศิษย์เก่าในการศึกษาต่อในระดับปริญญาว่า ต้องการความรู้ทางด้านธุรกิจ เพิ่มความเข้าใจในทฤษฎีทางด้านการจัดการ การตลาดอย่างลึกซึ้ง นอกจากนั้นยังต้องการเข้าใจในการทำธุรกิจ การวิเคราะห์ธุรกิจแบบ หวังว่าตนต้องการพัฒนาทักษะในด้านการวิเคราะห์ ทักษะทางด้านการแก้ปัญหา ทักษะในการตัดสินใจและการหาทางออกที่ดีที่สุด การทำงานที่มีประสิทธิภาพดีมากขึ้น การทำงานเป็นทีม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

ในฐานะผู้นำหรือสมาชิกในกลุ่มก็ตาม นอกจากนั้นศิษย์เก่าคิดว่าตนเองเมื่อเข้ามาเรียนแล้วจะสามารถเข้าใจในการใช้เครื่องมือทางด้านการจัดการที่จะช่วยในการพัฒนาความสามารถ มีความยืดหยุ่นในการ บริหารจัดการและในการแก้ไขปัญหา

ความรู้และทักษะที่ศิษย์เก่าได้รับจากการศึกษาในหลักสูตรฯ คือ ความรู้ทางด้านการตลาดดิจิทัล การเงินดิจิทัล การจัดการ ทักษะทางด้านการตลาด ทักษะการออกแบบ รวมถึงความรู้และทักษะทางด้านการเงินซึ่งศิษย์เก่าคนนี้ทำงานอยู่ และสิ่งสำคัญที่สุดคือทักษะและความรู้ทางด้านภาษาอังกฤษ การเรียนในหลักสูตรนี้ที่สอนเป็นภาษาอังกฤษนั้น ทำให้ตนเองได้พัฒนาทักษะในการฟัง การอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษ ในตอนแรกที่เข้ามาเรียนนั้น จะพบว่าเกือบทั้งหมดจะมีปัญหาทางด้านภาษา มีอุปสรรคในการสื่อสารกับอาจารย์อย่างมาก ไม่สามารถสื่อสารได้ตรงประเด็นตามที่ตนต้องการ แต่เมื่อเรียนจบแล้วพบว่าภาษาอังกฤษของตนนั้นมีการพัฒนามาก เข้าใจและสามารถใช้เป็นจุดแข็งในการสมัครงานและทำงานได้ ศิษย์เก่าอีกคนกล่าวว่า ทักษะที่ตนได้จากการเรียนในหลักสูตรนี้ เป็นทักษะที่ผสมผสานกันระหว่างความรู้ และความเป็นผู้นำที่ต้องสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชา และ ผู้ใต้บังคับบัญชา การมีความอดทนที่สูงขึ้น

ปัญหาที่พบในระหว่างการศึกษานั้น นักศึกษาส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่พบปัญหาใดๆ นอกจากปัญหาที่เกิดจากภาษาอังกฤษของตน ซึ่งจะมีความยากทำให้ในช่วงภาคการศึกษาแรกๆไม่ค่อยเข้าใจได้ดีมากนัก และพวก technical terms ต่างๆ ในขณะที่ศิษย์เก่าอีกคนกล่าวว่า มีปัญหาในการทำวิทยานิพนธ์มาก แต่ได้ความช่วยเหลือและการดูแลอย่างดีจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ข้อเสนอแนะจากศิษย์เก่าสามารถสรุปได้ดังนี้ ควรมีวิชาที่ครอบคลุมทางด้านธุรกิจให้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็น Digital Marketing, content marketing ภาวะผู้นำในธุรกิจดิจิทัล ความคิดสร้างสรรค์ การบัญชี วิชาที่เกี่ยวข้องกับการเงิน เนื่องจากวิชาเหล่านี้มีความสำคัญมากในการทำงานและการจ้างงาน นอกจากนั้น ทางหลักสูตรควรมี Study tour เพื่อเพิ่มประสบการณ์และสามารถนำมาเชื่อมโยงกับหลักสูตรในบางวิชาได้

ผลจากการสัมภาษณ์ Stakeholders' Need สามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ความต้องการของ Stakeholders นักศึกษาปัจจุบัน ผู้จ้างงาน อาจารย์รับผิดชอบหลักสูตร BBA ศิษย์เก่า และกลุ่มเป้าหมาย

-ความรู้ทางธุรกิจเชิงลึก การตลาด การจัดการ การเงิน การบัญชี ความเสี่ยง การบริหารวิกฤต

-ความสามารถทางภาษาอังกฤษ

-ทักษะในการสืบค้นข้อมูลและการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์

-ความเชื่อมั่นในตนเองและการแสดงออก

-ทักษะการวิเคราะห์และความคิดที่เป็นตรรกะ

-ทักษะการบริหารงานและเวลา

-การเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ

-หลักสูตรที่มีการเรียนครอบคลุมในวิชาด้านธุรกิจมากขึ้น

-หลักสูตรมีทางเลือกให้แก่นักศึกษา ในการทำวิทยานิพนธ์/การศึกษาอิสระ

-การดูงาน Study tour ในประเทศและต่างประเทศ

-ความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการทำงาน เพื่อการสืบค้น

-ทักษะในการปรับตัว การยอมรับในการเปลี่ยนแปลง การเรียนรู้ในสิ่งใหม่ๆ ความรับผิดชอบ

-ความอดทน พากเพียร

-การมีทัศนคติเชิงบวก การมองโลกในแง่ดี

-ทักษะด้านมนุษย์สัมพันธ์ การมีความฉลาดทางอารมณ์ มรรยาทที่ดี

-ความสามารถในการทำงานเป็นทีม

ภาพที่ 2 สรุปคำสำคัญความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหลักสูตรฯ

ตารางที่ 4.1 แสดงความสำคัญที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องการ

คำสำคัญ	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย				
	ศิษย์เก่า	นักศึกษาปัจจุบัน	ผู้ประกอบการ	อาจารย์	กลุ่มเป้าหมาย
ความรู้ทางธุรกิจเชิงลึก	✓	✓	✓	✓	✓
โอกาสในการทำงานที่ดีกว่า	✓			✓	
สร้างคุณค่าให้ตนเอง	✓			✓	✓
ทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ	✓	✓			✓
ความมั่นใจ	✓	✓			
ทักษะการนำเสนอ		✓			✓
ทัศนคติมุ่งสู่ความสำเร็จ		✓	✓		✓
การทำงานเป็นทีม		✓	✓		
ทักษะการสืบค้นข้อมูล		✓	✓		
ทักษะในการตัดสินใจและการแก้ปัญหา		✓			✓
ทักษะในการวิเคราะห์		✓			✓
ขยัน อดทน ซื่อสัตย์		✓			✓
การยอมรับเรียนรู้และปรับตัวในสิ่งใหม่		✓	✓		✓
ภาวะผู้นำ	✓				
Digital Literacy			✓	✓	
ทักษะการบริหารจัดการ	✓	✓			

การจัดอันดับคำสำคัญที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นอันดับแรก คือ ความรู้ทางธุรกิจเชิงลึก[1] รองลงมาอันดับที่ 2 คือการสร้างคุณค่าให้กับตนเอง[2] ทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ[2] ทัศนคติมุ่งสู่ความสำเร็จ[2] การยอมรับในเรียนรู้และปรับตัวในสิ่งใหม่[2]

ส่วนที่ 2 ผลการสำรวจผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจดิจิทัล

จากการสำรวจมีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับหลักสูตรที่นักศึกษาปัจจุบัน ศิษย์เก่า กลุ่มเป้าหมาย อาจารย์ผู้สอน BBA คิดว่าควหลักสูตรฯ ทั้งนักศึกษาปัจจุบันทั้ง 2 ชั้นปี ศิษย์เก่า นักศึกษาที่สมัครมาเรียนใหม่ รหัส 67 และอาจารย์ผู้สอนรวมทั้งสิ้น 25 คน โดยแบบสอบถามสามารถแบ่งได้เป็น 4 ส่วน โดยส่วนที่ 1 ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกรายวิชาหลักที่ควรมีสอนในหลักสูตร ส่วนที่2 เป็นคำถามที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกวิชาเลือก และในส่วนที่3 และ 4 จะเป็นส่วนที่ถามถึงทักษะทั่วไปและทักษะเฉพาะที่ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่านักศึกษาควรมี โดยได้ผลสรุปดังต่อไปนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแยกตามลักษณะสถานะผู้ตอบได้โดยแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 4.2 ร้อยละและจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	ร้อยละ
นักศึกษาปัจจุบัน	16	64
ศิษย์เก่า	4	16
กลุ่มเป้าหมาย(นักศึกษาสมัครใหม่รหัส67)	3	12
อาจารย์ผู้สอนBBA	2	8
รวมทั้งสิ้น	**25**	**100**

จากตารางที่ 4.2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้นจำนวน 25 คน โดยผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 64 คือ นักศึกษาที่เรียนในหลักสูตร MBA ในปัจจุบัน รองลงมาในอัตราที่ใกล้เคียงกันคือร้อยละ 16 และร้อยละ12 คือ ศิษย์เก่า และกลุ่มเป้าหมาย (นักศึกษาสมัครใหม่รหัส67) ตามลำดับ

ในประเด็นถัดไปคือการสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ Core Courses โดยมีวิชาให้เลือก 12 รายวิชาแต่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบเพียง 8 รายวิชาที่คิดว่าอยากให้เป็นวิชาแกน

ตารางที่ 4.3 วิชา Core Courses ที่ผู้ตอบแบบสอบถามเลือก

Core Courses	ร้อยละ
Digital Marketing	95.5
Digital Business	86.3
Digital Leadership	86.3
Digital Strategic Management	77.2
Digital Logistics & Supply Chain Management	72.7
Human Resource Management in Digital Age	72.3
Digital Finance Management	63.7
Innovation and Change Management	59.1
Creativity & Design Thinking	59.1
Digital Technology for Business	54.5
Organizational Behavior	41.0
Information System and Management	36.3

ตารางที่ 4.3 เป็นการรายวิชาบังคับวิชาทั้งหมด 12 วิชาให้นักศึกษาเลือกวิชาที่อยากเรียนที่สุดเพียง 8 วิชาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเลือก 8 อันดับแรก โดยมีค่าร้อยละสูงสุดใน 8 อันดับแรก ประกอบไปด้วย วิชา Digital Marketing อันดับหนึ่งคิดเป็นร้อยละ 95.5 อันดับ 2 ในร้อยละที่เท่ากันคือวิชาDigital Business และ Digital Leadership คิดเป็นร้อยละ 86.3 ในลำดับที่ 4 คือวิชา Digital Strategic Management มีผู้เลือกเรียนร้อยละ 77.2 ในลำดับที่ 5 ถึงลำดับที่ 8 คือ วิชาDigital Logistics & Supply Chain Management วิชา Human Resources Management in Digital Age และวิชา Innovation and Change Management คิดเป็นร้อยละ 72.7 ร้อยละ 72.3 ร้อยละ 63.7 และร้อยละ 59.1 ตามลำดับ

ในคำถามที่ 3 เป็นคำถามที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกวิชาที่คิดว่าอยากให้เป็นวิชาเลือกในหลักสูตร โดยมีรายวิชาให้เลือก 8 รายวิชาและให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกเพียง 4 วิชา ซึ่งสามารถสรุปได้ในตารางที่ 4.4 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.4 วิชา Selective Courses ที่ผู้ตอบแบบสอบถามเลือก

Selective Subjects	ร้อยละ
Advertising & Communication in Digital Age	75.3
Big Data& Data Analytics	70.5
Digital Entrepreneurship	55.4
Digital Leadership	55.4
content Marketing	50.6
Creativity & Design Thinking	50.6
Modern Management	45.2
Cross Culture Management	40.6

ตารางที่ 3 แสดงให้เห็นถึงวิชา Selective Courses ที่คิดว่าอยากเรียน 4 วิชา โดยมีรายวิชาให้เลือก 8 วิชา ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้ วิชา Advertising & Communication in Digital Age ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกสูงสุดที่ร้อยละ 75.3 รองลงมาคือวิชา Big Data & Data Analytics ร้อยละ 70.5 ลำดับที่ 3 ด้วยค่าร้อยละที่เท่ากันคือ 55.4 คือวิชา Digital Entrepreneurship และ Digital Leadership

สำหรับคำถามข้อที่ 3 และข้อที่ 4 เป็นการสอบถามถึงทักษะทั่วไปและทักษะเฉพาะที่ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการเมื่อเรียนจบหลักสูตร MBA ซึ่งรายละเอียดแสดงอยู่ในตารางที่ 4.5 และ 4.6 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 ทักษะทั่วไปที่ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการ

General Skills	ร้อยละ
Analytical Skill	72.7
Communication/Negotiation Skill	72.7
Problem Identification and Solving	72.7
Teamwork Skill	63.6
Decision Making Skill	50.0
Creativity Skill	50.0
Leadership Skill	45.4
Positive Thinking	36.3
Business Technology Skill	31.8
Critical Thinking	9.0

ตารางที่ 4.5 แสดงรายละเอียดของทักษะทั่วไป (Generic Skills) ที่ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่าต้องการควรจะมีเกิดขึ้นเมื่อเรียนหลักสูตร MBA พบว่า 5 ลำดับทักษะทั่วไปแรก ที่ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการ Analysis Skill , Communication Skill, Problem Identification and Solving, Teamwork Skill Decision Making Skill และ Creativity Skill โดยลำดับที่ 1 ประกอบไปด้วย 3 ทักษะคือทักษะในการวิเคราะห์ ทักษะในการสื่อสารและเจรจา ทักษะในการระบุปัญหาและการแก้ไขปัญหา มีค่าร้อยละที่เท่ากันคือ 72.7 รองลงมาคือทักษะทางด้านการทำงานเป็นทีม ร้อยละ 63.6 สำหรับทักษะในการตัดสินใจและทักษะในการสร้างสรรค์มีค่าร้อยละที่เท่ากันคือ 50.0

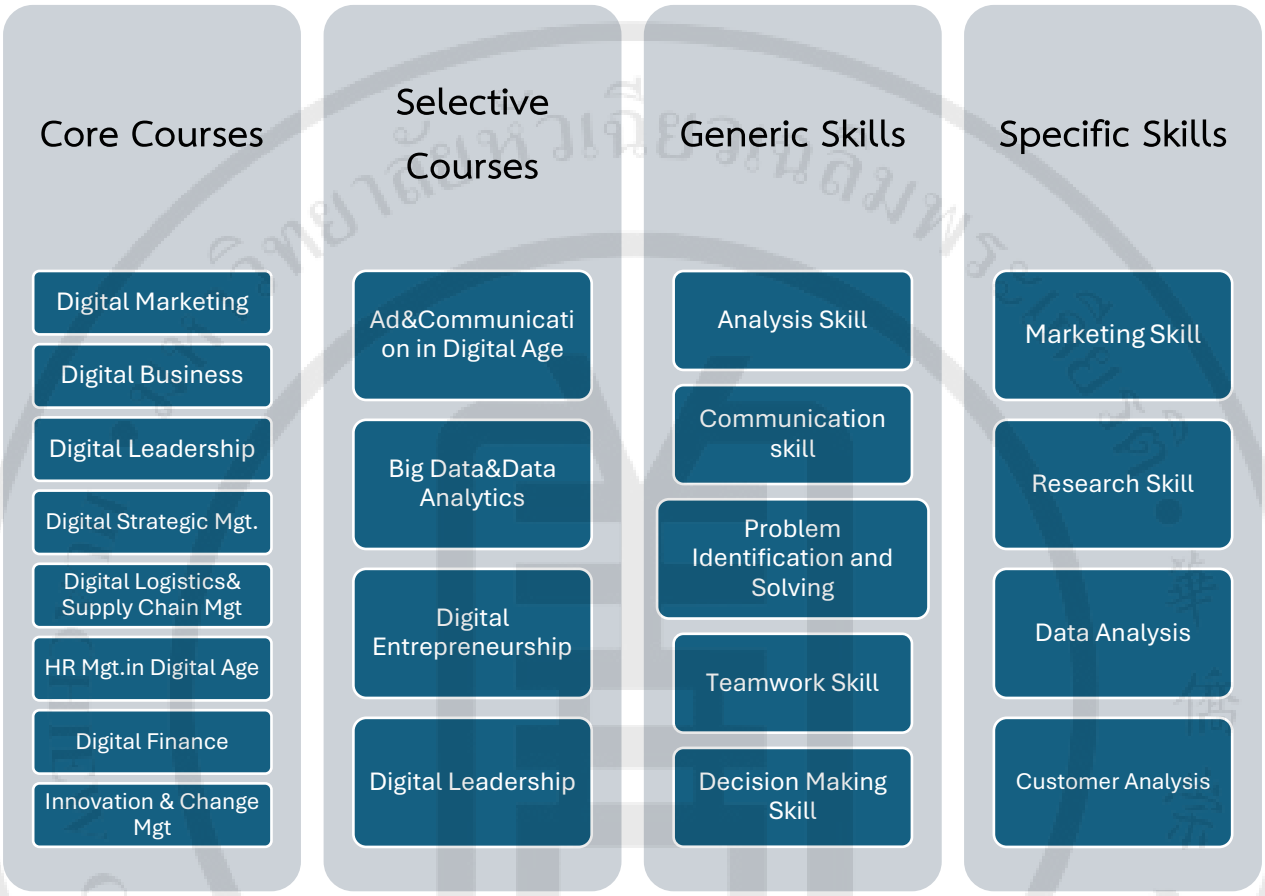
สำหรับตารางที่ 4.6 แสดงถึงทักษะเฉพาะ (Specific Skills) ที่ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการในการศึกษาหลักสูตร MBA

ตารางที่ 4.6ทักษะเฉพาะที่ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการ

Specific skills	ร้อยละ
Marketing Skill	81.8
Research Skill	72.7
Data Analysis	72.7
Customer Analysis	63.6
Financial Skill	40.9
Innovation Skill	27.2
UX/UI Design	13.6

ตารางที่ 4.6 แสดงรายละเอียดของทักษะเฉพาะ (Specific Skills) ที่ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่าต้องการควรจะมีเกิดขึ้นเมื่อเรียนหลักสูตร MBA พบว่า 4 ลำดับแรกที่ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการคือ Marketing Skill มีความต้องการร้อยละ 81.8 Research Skill และ Data Analysis มีค่าร้อยละ 72.7 ซึ่งเป็นค่าที่เท่ากัน ถัดมาคือทักษะเฉพาะ Customer Analysis ร้อยละ 63.6

สรุปวิชาแกนและวิชาเลือกและทักษะที่ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการ

ภาพที่ 3 สรุปวิชาแกนและวิชาเลือกที่ศิษย์เก่า นักศึกษาปัจจุบัน และกลุ่มเป้าหมายต้องการ

ส่วนที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยประเมินหลักสูตร MBA ธุรกิจดิจิทัลในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. ความต้องการ ความคาดหวังของนักศึกษาปัจจุบัน บัณฑิต อาจารย์ ผู้จ้างงาน และกลุ่มเป้าหมาย (ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย) ของหลักสูตรฯ 2. เพื่อปรับปรุง ออกแบบ และพัฒนาหลักสูตรฯ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหลักสูตร เพื่อนำหลักสูตรไปใช้ในปีการศึกษา 2568 การวิจัยประเมินหลักสูตรฯ นี้ใช้วิธีการสัมภาษณ์ และ การตอบแบบสอบถาม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประกอบไปด้วย นักศึกษาที่กำลังศึกษาในปัจจุบัน จำนวน 16 คน อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร BBA จำนวน 2 คน นักศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของหลักสูตร จำนวน 3 คน ผู้ประกอบการ/ผู้บริหารชาวจีนที่ทำประกอบธุรกิจในประเทศไทย จำนวน 4 คน และศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษารหัส 63 และ 64 จำนวน 4 คน ในการหาความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในส่วนที่ 1 เป็นการสัมภาษณ์โดยมีคำถาม และให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตอบคำถามที่ตั้งไว้ ส่วนที่ 2 เป็นการสอบถามถึงวิชาและทักษะที่ต้องการในการเข้ารับการศึกษาในหลักสูตร MBA โดยผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักศึกษาปัจจุบัน ศิษย์เก่า และกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นนักศึกษาหลักสูตร BBA ที่ตั้งใจจะศึกษาต่อในหลักสูตร ในส่วนที่ 2 จะสถิติพรรณนาคือ ความถี่ และ ร้อยละในการอธิบายแต่ละข้อคำถาม

จากการศึกษาพบว่า ความต้องการของนักศึกษาสามารถสรุปได้เป็นประเด็นดังต่อไปนี้

1. ต้องการความรู้ทางธุรกิจเชิงลึก ครอบคลุมทุกด้านของธุรกิจไม่ว่าจะเป็นทางด้านการตลาด การจัดการ การเงิน การบัญชี เป็นต้น
2. ต้องการความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษ
3. ต้องการทักษะในการสืบค้นข้อมูลและการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์
4. ต้องการให้ตนเองมีความเชื่อมั่นในการแสดงออก
5. ต้องการมีทักษะในการวิเคราะห์และความคิดที่เป็นตรรกะ
6. ต้องการมีทักษะด้านการบริหารจัดการ
7. ต้องการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ

สำหรับผู้ประกอบการ/ผู้บริหารจีนที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทยต้องการบัณฑิตที่

1. ความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการทำงาน เพื่อการสืบค้น
2. ทักษะในการปรับตัว การยอมรับในการเปลี่ยนแปลง การเรียนรู้ในสิ่งใหม่ๆ ความรับผิดชอบ
3. ความอดทน พากเพียร
4. การมีทัศนคติเชิงบวก การมองโลกในแง่ดี

5. ทักษะด้านมนุษย์สัมพันธ์ การมีความฉลาดทางอารมณ์ มรรยาทที่ดี
6. ความสามารถในการทำงานเป็นทีม

สำหรับในส่วนที่ 2 ที่เป็นการตอบข้อคำถามเกี่ยวกับวิชาที่ต้องการจะเรียน และทักษะต่างๆที่ต้องการได้รับการพัฒนาจากการเรียนในหลักสูตรฯ นี้ พบว่า วิชาที่ต้องการเรียนในหลักสูตร คือวิชา Digital Marketing, Digital Business, Digital Leadership, Digital Strategic Management ,Digital Logistics & Supply Chain Management, Human Resources Management in Digital Age, Innovation and Change Management, Advertising & Communication in Digital Age, Big Data & Data Analytics, Digital Entrepreneurship and Digital Leadership.

ทักษะทั่วไปที่ต้องการคือ Analytical Skill , Communication Skill, Problem Identification and Solving, Teamwork Skill Decision Making Skill, Creativity Skill. สำหรับทักษะเฉพาะที่ต้องการคือทักษะด้าน Marketing Skill, Research Skill, Data Analysis และทักษะเฉพาะด้าน Customer Analysis

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยประเมินหลักสูตรนี้ หลักสูตรนำสิ่งที่ค้นพบไปทำการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร โดยทำการวิเคราะห์แยกประเภทเพื่อค้นหา Core needs, shared needs, minor needs เพื่อนำไปกำหนด Program Learning Outcomes ที่มาจาก Stakeholders ทั้งภายนอกและภายใน ตามหลักการการเรียนรู้แบบ Outcome Based Learning เพื่อให้ได้หลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการของ Stakeholders ทุกภาคส่วน

Reference

มานะ สินธุวงษานนท์ และ นัฐยา บุญกองแสน. (2566). การจัดทำหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน (OBE) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล. *วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) 17*(2). 470-482.

ราชกิจจานุเบกษา. (2565). *มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565.*

AUN-QA. (2020). *The Guide to AUN-QA Assessment at Programme Level Version 4.0.* Bangkok: ASEAN University Network.

KMUTT C4ED. (2024). *OBE Outcome-Based Education.* Bangkok: KMUTT.

Porter, Michael E. 1980. *Competitive Strategy: Techniques for analyzing Industries and Competitor.* New York: Free Press

SAGE. (2020). Outcome-Based Education: An Open Framework. *Higher Education for the Future, 7*(1). 1-4.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ: แผนพัฒนาชาติในปี 2561-2570 (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่13) Retrieved from https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=plan13

Your ID no.

☐ ID 63xxxxxx ☐ ID 64xxxxx ☐ ID 65xxxxx ☐ ID 66xxxxx

Please answer the following questions

Please (✓) 8 Subjects that you think that should be in the M.B.A. program

1.1 Core subjects **(please select only 8 subjects)**

	Core Courses	☑
1	Digital Marketing	
2	Digital Business	
3	Innovation & Change Management	
4	Digital Logistics & Supply Chain Management	
5	Digital Strategic Management	
6	Digital Technology for Business	
7	Creativity & Design Thinking	
8	Digital Leadership	
9	Information System and Management	
10	Organizational Behavior	
11	Human Resource Management in Digital Age	
12	Digital Finance Management	

✓ Only 8 subjects please

Please (✓) 4 Subjects that you think that should be in the M.B.A. program as selective subjects

	Selective Subjects	☑
1	Digital Entrepreneurship	
2	Advertising & Communication in Digital Age	
3	Content Marketing	
4	Cross Culture Management	
5	Digital Leadership	
6	Creativity & Design Thinking	
7	Big Data & Data Analytics	
8	Modern Management	

✓ Only 4 subjects Please

Please (✓) the 5 Skills that you think that You wish to have

	General Skills	☑
1	Analysis skill	
2	Creativity skill	
3	Positive thinking	
4	Problem Identifying and Solving	
5	Leadership skill	
6	Teamwork Skill	
7	Business Technology skill	
8	Critical Thinking	
9	Communication/ Negotiation skills	
10	Decision Making Skill	

✓ Only 5 skills Please

Please (✓) the 4 Skills that you think that You wish to have

	Specific Skills	☑
1	Research Skill	
2	Marketing skill	
3	UX/UI design	
4	Financial Skill	
5	Customer Analysis	
6	Data Analysis	
7	Innovation Skill	

✓ Only 4 skills Please

Thank you very much for your co-operation.
We **DO** appreciate your kindness.

Dr. Pimsiri Phutrakul

Chairman of M.B.A. Program